

EXTREEM NABIJ

De sculpturen van Lotta Blokker confronteren ons met onze twijfels, angsten en kwetsbaarheid. Haar bezielde en met grote technische vaardigheid gemaakte figuren, nu te zien in Zwolle, zijn zo geloofwaardig dat je hen zou willen aanraken. Misschien omdat de modellen 'gewone mensen' zijn, die ze feitelijk van de straat plukt. Tableau had een gesprek met de kunstenaar in haar atelier.

TEKST: VERA ROS FOTOGRAFIE: LOTTA BLOKKER EN MAARTEN SCHETS

Atelierbezoek: Lotta Blokker

Het leven is eigenlijk zo kort dat het bijna niets voorstelt. Ik kan soms op de bank naar mijn voeten liggen kijken en ze langzaam zien verdwijnen, als ik daarover nadenk.' Een karakteristieke uitspraak voor Lotta Blokker (1980), een beeldhouwer met een fascinatie voor stevige onderwerpen als de dood en doodsangst maar die daar ook heel open en enthousiast over praat. 'Niet voor niets maak ik mensen in brons. Zo maak ik hen onvergankelijk. Omdat ik niet accepteer dat mensen doodgaan, blijven ze bestaan', vertelt ze in haar atelier op de zolderetage van een Amsterdams grachtenpand.

Slapeloze nachten

Vier steile trappen leiden naar een lichte ruimte met wit geschilderde banenbalken, grote dakramen en een open keuken. De knusse omgeving, maar vooral Blokkers jonge, opgewekte uitstraling, vormen een intrigerend contrast met haar werk: verstilde bedden van de mens in al zijn eenzaamheid en kwetsbaarheid. Momenten van angst en twijfel als we 's nachts wakker liggen. Een jong-

tje dat – verstomd van schrik – naar buiten kijkt (*Muted*). Een man die vertwijfeld zijn hoofd in handen steunt (*Silhouette I*), een man en vrouw die elkaar troostend omhelzen (*Secret*). Ze zijn onderdeel van de negendelige reeks *The Hour of the Wolf*, nu met Blokkers eerdere series *I am here now* en *Prêt* te zien in Museum De Fundatie in Zwolle. De figuren zijn naakt of gekleed in ondergoed of een nachthemd, wat hun kwetsbaarheid verhoogt. Vanwaar die fascinatie met zulke beladen thema's? 'Omdat ik zelf een mens ben', zegt Blokker. 'Omdat ik ook met mijn angsten en kwetsbaarheid zit en niet zo snel een deurtje kan dichtdoen in mijn hoofd of lijf, zoals anderen soms kunnen doen. De filmregisseur Michael Haneke heeft eens gezegd dat kunstenaars de maat hebben dat ze nooit naar een psycholoog hoeven omdat ze hun angsten en frustraties in hun werk kwijt kunnen. Dat herken ik heel goed. Toen mijn oma overleed, vond ik dat verschrikkelijk en moeilijk te accepteren maar ook fascinerend om mee te maken. Hoe de dood iemand langzaam van je wegrekt.' Maar Blokkers werk gaat ook over de angst voor het leven, voor het moederschap bijvoorbeeld. 'Is het verlangen naar een kind eigenlijk niet heel egotistisch? Je kiest immers voor anderzamen leven. Daar heb ik wel over na-

« *Silhouette III*, 2012, brons, 40 x 143 x 82 cm, particuliere collectie
Muted, 2012, brons, 115 x 32 x 25 cm, particuliere collectie

Lotta Blokker in haar atelier
It's a boy, 2014, brons, 177 x 67 x 43 cm / 162 x 44 x 30 cm, particuliere collectie

Coos, model voor *Silhouette III*
Secret, 2012, brons, 138 x 84 x 94 cm, particuliere collectie

gedacht toen ik zelf kinderwensen kreeg', vervolgt Blokker, inmiddels moeder van twee kleine kinderen. 'Je hebt alles voor je kind over maar je kunt de eventuele pijn of het verdriet van je kind niet wegnemen.' Het werk *It's a boy* toont die worsteling. Het bestaat uit twee figuren, een jongeman en zijn moeder die hem lijkt te willen beschermen. 'Haar hangende handen geven die machteloosheid goed weer', zegt Blokker. 'Ze heeft ook wel iets van een kangoeroe. Ik heb die associaties met dieren vaker. Daar wil ik iets mee doen voor een volgende serie.' Een ander ontroerend werk over loslaten is *Pas de deux*, een bejaarde vrouw die een denkbeeldige dans uitvoert met haar overleden echtgenoot. Later maakte Blokker nog een beeld van deze Coos in het verzorgingshuis waar zij inmiddels als Alzheimerpatiënte was opgenomen. 'Dat was soms heel moeilijk maar heeft mij wel tot een grotere acceptatie van de dood gebracht. Zo zei Coos eens tegen me: 'Ach, ik kan het allemaal niet meer zo goed onthouden maar wat wil je, ik ben toch ook al bijna honderd!'

Als een psycholoog

Blokker ontmoette Coos in de apotheek. Meestal pikt ze haar modellen op uit haar dagelijkse omgeving: in de winkel, de speeltuin, op yogales. 'Iets in hun gezicht of »

Atelierbezoek: Lotta Blokker

'HET BEELD LIJKT MEER OP HET MODEL DAN HET MODEL OP ZICHZELF'

Lichaam spreekt mij enorm aan, roept een idee voor een beeld bij mij op. Ik vertel dan dat ik beeldhouwer ben en dat ik hem of haar graag als model zou willen. Vaak reageren ze positief maar er kan ook een jaar overheen gaan voordat ik daadwerkelijk aan het beeld begin.

Het poseren (Blokker boeseteert haar beelden in klei, ze worden later in brons gegoten) verloopt meestal in wekelijkse sessies. 'Scherpen of maquettes maak ik zelden. Het is een intense periode waarin mijn modellen mijn muizen worden. Ik adoreer hen, word helemaal gegrepen, bestudeer hen als een psycholoog. Maar zodra het afwerken begint, verandert de relatie. Dan wordt het model weer een gewoon mens en is het van: 'Kan je die voet even stilhouden?'. Coss, met wie ik heel close ben gebleven, is een uitzondering maar voor modellen kan die overgang verwardend zijn. Een van hen, een jongen van ik wist dat hij door een moeilijke fase ging in zijn persoonlijke leven, zei eens: 'Je wil zoveel van me weten en mij op een bepaalde manier zien. Als ik hier wegga, voel ik me de persoon die jij in me ziet en ben ik even mezelf kwijt'. Daar ben ik wel van geschrokken. Ik had inderdaad die indruk van hem maar kleepte die wel?'

Soms zijn modellen niet tevreden over hun fysieke uiterlijk. 'Maar dat is juist het interessante aan een beeldhouwwerk. Een foto toont een momentopname, een beeldhouwwerk of een schilderij omvat een serie gemoedstoestanden', vindt Blokker. 'Ik zie bijvoorbeeld aan het omhoogknippen van de mondhoek dat een model aan iets intiem of grappigs denkt. Als een ooglid gaat hangen, is iemand moe. Al die kleine veranderingen neem ik mee. Uiteindelijk lijkt het beeld veel meer op het model dan het model op zichzelf.'

Extreem menselijk

Door die onverbodende weergave van haar modellen wordt Blokkers werk ook wel in verband gebracht met dat van schilders als Lucian Freud en Marlene Dumas. 'Heerlijk bij Freud vind ik die extreme menselijkheid. Dat past ook het beste bij mij', zegt Blokker. 'Ik kan ook nooit uitleggen waarom ik figuratief werk maak omdat dat nooit een vraag voor mij is geweest. Dat onderscheid tussen figuratieve en abstracte kunst vind ik jammer en bizar. Alsof kunst alleen maar het een of het ander kan zijn.' Meestal maakt Blokker twee beelden per jaar. Haar roeping ontdekte ze al op haar zeventiende. 'Daarin heb ik echt een enorme mazzel gehad, ook in de ondersteuning van mijn talent. Mijn tekenleraar is daarin zo bepalend geweest. Hij zag iets in mijn tekeningen dat ik nog niet zag. Ik was best een heftige puber, was bezig met muziek, voetbal, vrienden. Toen kreeg ik ineens negens en tiens

voor mijn tekeningen. Ik vond dat geweldig en ging thuis ook tekenen', vertelt Blokker. De grote openbaring kwam in het Musée Rodin in Parijs, tijdens een schoolreisje.

'Voor mij was dat een eerste kennismaking met een museum voor figuratieve kunst. Toen wist ik: ik wil beeldhouwer worden. De passie die van die beelden afspratte, zowel bij Rodin als bij Camille Claudel, van wie ook werk te zien was.' Andere inspiratiebronnen waren de renaissancekunstenaar Donatello, die ze ontdekte toen ze aan de Florence Academy of Art studeerde en werkte, en de Duitse expressioniste Käthe Kollwitz. Lotta's *Hommage to Käthe Kollwitz* (2009) trok de aandacht van het Käthe Kollwitz-museum in Berlijn dat Lotta's werk volgend jaar samenbrengt met dat van Kollwitz. Een grote eer, vindt Blokker. 'Hoe verschillend we ook zijn qua achtergrond, ons werk gaat over universele thema's. Je hoeft van Kollwitz niet per se te weten dat ze haar zoon in de oorlog heeft verloren om haar werk te begrijpen. Maar je hoeft als kunstenaar ook geen getormenteerd leven te hebben geleid om met thema's als dood, leven en liefde aan de slag te gaan. Ik gebruik ervaringen om me heen, om iets te voelen en vorm te geven. Het is heerlijk om daarnaast jaren te werken, zoals nu met *The Hour of the Wolf*. Dit jaar heb ik weinig kunnen beeldhouwen vanwege de voorbereidingen voor de tentoonstellingen. Des te leuker om straks weer met m'n handen in de klei te zitten. Dat voelt als thuiskomen.' <<

Lotta en Silhouette I, 2011, brons, 110 x 43 x 69 cm, particuliere collectie

Pietà: Pas de deux, 2008, brons, 158 x 95 x 70 cm, collectie Renschdael Art Foundation

Tentoonstellingen

Lotta Blokker – The Hour of the Wolf
10 m 4 januari
Museum De Fundatie Zwolle
www.museumdefundatie.nl
7 maart t/m 14 juni 2015
Panorama Museum
Bad Frankenhausen
www.panorama-museum.de
In dialoog met Käthe Kollwitz
Lotta Blokker
22 juni t/m 1 november 2015
Käthe Kollwitz-Museum
Berlijn
www.kae-the-kollwitz.de

Boek

M. Berndt, Gudrun Fritsch, Ralph Keuning en Karin van Lierhofs, *Lotta Blokker – The Hour of the Wolf*, uitgeverij Waarden, 128 p., 23,5 x 31 cm, 75 il., 18 E-afbeeldingen €24,95, ISBN 9789462620063

